

Tekoälyllä tuotetun tai muokatun sisällön merkitseminen

AI MODIFIED

AI GENERATED

AI

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

Elinvoimakeskus

Tekoälyllä tuotetun tai muokatun sisällön merkitseminen

2.8.2026 alkaen AI Actin 50 artiklan avoimuusvelvoitteita sovelletaan tietyissä tilanteissa. Velvoitteet koskevat muun muassa AI-vuorovaikutuksesta ilmoittamista sekä tiettyjen tekoälyllä tuotettujen tai muokattujen sisältöjen, kuten deepfake-sisällön ja tiettyjen yleistä etua koskevien AI-tekstien, merkitsemistä. Tämän myötä Euroopan komissio on julkaissut uudet EU-kuvakkeet tekoälyllä tuotetun ja muokatun sisällön merkitsemiseen. Kuvakkeiden tavoitteena on lisätä läpinäkyvyyttä ja auttaa sisältöjen käyttäjiä tunnistamaan, milloin tekoäly on ollut osana sisällön tuottamisessa tai osittaisessa muokkaamisessa. Kuvakkeet ovat yksi tapa toteuttaa ilmoitusvelvollisuus. Komissio kuitenkin toteaa, ettei kuvakkeen käyttö yksinään takaa lainmukaisuutta.

Vaikka AI Actin velvoitteet kohdistuvat ensisijaisesti AI-järjestelmien tarjoajiin ja käyttöönnottajiin (providers/deployers), on tekoälyn käytöstä kertominen silti vastuullinen toimintatapa myös näistä erillisille yrityksille, organisaatioille ja yksityishenkilöille.

Tekoälyllä tuotetun sisällön merkitseminen tukee EU:n tekoälyasetuksen (AI Act) tavoitetta siitä, että ihmisillä on oikeus tietää milloin he ovat tekemisissä tekoälyjärjestelmän tai tekoälyn tuottaman sisällön kanssa.

RISKITASO	ESIMERKKEJÄ JÄRJESTELMISTÄ	KUVAUS	KESKEINEN VELVOITE
 1. KIELLETTY RISKI (UNACCEPTABLE RISK) KÄYTTÖ KIELLETTY	- Sosiaalinen pisteytys (ihmisten pisteyttäminen yhteiskunnallisen käyttäytymisen perusteella) - Manipuloivat tai harhaanjohtavat järjestelmät, jotka hyödyntävät ihmisten haavoittuvuutta - Tunnereaktioiden tunnistaminen työpaikalla tai oppilaitoksissa (tietyn poikkeuksen) - Syrjivä tai lainvastainen profilointi	Järjestelmät, jotka aiheuttavat sietämättömän riskin ihmisten oikeuksille, turvallisuudelle tai arvoille. Näiden järjestelmien käyttö EU:ssa on kielletty.	 KÄYTTÖ KIELLETTY Järjestelmiä ei saa saattaa markkinoille, ottaa käyttöön tai käyttää EU:n alueella.
 2. KORKEA RISKI (HIGH RISK) KÄYTTÖ SALLITTU, TIUKAT VAATIMUKSET	- Henkilöiden rekrytointi tai valinta (esim. CV-seulonta, kelpoisuuden arviointi) - Luottokelpoisuuden arviointi - Kriittinen infrastruktuuri (esim. liikenteen ohjaus) - Koulutuksen ja osaamisen arviointi - Terveystieteiden diagnostiikka ja hoidon suunnittelu - Oikeudelliset päätöksentekoa tukevat järjestelmät	Järjestelmät, jotka voivat aiheuttaa merkittävää haittaa ihmisten oikeuksille tai turvallisuudelle. Niiden käytölle asetetaan yksityiskohtaiset vaatimukset sekä ennen markkinoille saattamista että käytön aikana.	 TIUKAT VAATIMUKSET - Riskienhallinta ja laadunhallinta - Korkea tietojen laatu ja hallinta - Läpinäkyvyys ja dokumentointi - Ihmisen valvonta - Tarkkuus, kyberturvallisuus ja robustisuus - Vaikutustenarviointi perusoikeuksiin - CE-merkintä ennen käyttöä
 3. RAJOITETTU RISKI (LIMITED RISK) AVOIMUUS- JA MERKINTÄ-VELVOITTEITA	- Chatbotit ja muut tekoälyavusteiset asiakaspalvelujärjestelmät - Tekoälyllä tuotettu tai muokattu sisältö (kuvat, videot, äänet, tekstit) - Tekoäly, joka luo syvävääreännöksiä tai simuloituja henkilöitä (esim. ääni tai kuva)	Järjestelmät, jotka voivat aiheuttaa vähemmän vakavia riskejä, mutta joissa läpinäkyvyys on tärkeää luottamuksen ja informoidun päätöksenteon varmistamiseksi.	 AVOIMUUSVELVOITTEITA - Käyttäjälle on kerrottava, kun hän on vuorovaikutuksessa tekoälyn kanssa (esim. chatbot). - Tekoälyllä tuotettu tai muokattu sisältö on merkittävä selvästi (AI Actin 50 artikla).
 4. MINIMAALINEN RISKI (MINIMAL RISK) EI ERITYISIÄ VELVOITTEITA	- Roskapostisuodattimet - Pelien tekoälytoiminnot - Personointisuositukset (ei kriittiset) - AI-avusteiset käännöstyökalut (ei kriittiset) - Älykkäät kodinkoneet	Järjestelmät, jotka aiheuttavat vähäistä tai ei lainkaan riskiä ihmisten oikeuksille tai turvallisuudelle. AI Act ei aseta niille erityisiä vaatimuksia.	 EI ERITYISIÄ VELVOITTEITA AI Act ei aseta näille järjestelmille erityisiä vaatimuksia.

Kuva 1. AI Actin kuvaamat riskitasot ja niiden velvoitteet (Kuva luotu AI-avusteisesti)

Monilla digitaalisilla alustoilla ja sosiaalisen median palveluilla on käyttöehdoissaan vaatimuksia tai suosituksia tekoälyn avulla tuotetun sisällön merkitsemisestä. Palvelut hyödyntävät myös automaattisia tunnistusmenetelmiä AI-sisällön havaitsemiseksi, mutta nämä eivät ole täysin luotettavia. Tunnistusjärjestelmät voivat toisinaan jättää tekoälyn tuottamaa sisältöä tunnistamatta tai merkitä virheellisesti myös ihmisen itsenäisesti tuottamaa sisältöä AI-generoiduksi.

Selkeä ja vapaaehtoinen merkintä tekoälyn käytöstä auttaa vähentämään väärinkäsityksiä sekä vahvistaa vastuullista ja avointa tekoälyn hyödyntämistä. Se tukee samalla organisaatioita läpinäkyvään toimintatapaan muuttuvassa digitaalisessa ympäristössä ja ylläpitää luottamusta asiakkaiden, yhteistyökumppaneiden ja muiden sidosryhmien kanssa.

Ennen 2.8.2026 markkinoille saatetuille generatiivisen tekoälyn järjestelmille on tiettyjen 50(2):n merkintä- ja tunnistamisvelvoitteiden osalta siirtymäaika 2.12.2026 asti. Lisäksi ennen 2.8.2026 jo tuotettua ja julkaistua sisältöä ei tarvitse merkitä takautuvasti.

KITT-hankkeessa olemme ottaneet käyttöön elokuussa 2026 alkaen EU:n luomat kuvakkeet tekoälyllä tuotetun ja muokatun sisällön merkitsemisessä. Näet alla olevia kuvakkeita hankkeemme materiaaleissa silloin, kun julkaisemamme mediasisältö on kokonaan tai osittain tekoälyn tuottamaa. EU:n kuvakkeita voi käyttää maksutta ja ne ovat kaikkien hyödynnettävissä. Euroopan komissio on julkaissut kuvakkeista myös eri kontrastiversiota ladattavaksi SVG- ja PNG-muodoissa.

 AI-peruskuvake	Syvävääreennös, Deepfake Sisällössä on osittain syvävärennettyä sisältöä (kuva, video, ääni, teksti) Esim. video jossa vain äänet on luotu tekoälyllä. AI-peruskuvake + tarkennusteksti: "Äänet luotu tekoälyllä".
	Sisältö täysin tekoälyn tekemä Sisällössä ei ole ihmisen muokkaamaa tai lisäämää materiaalia. Esim. video joka on kokonaisuudessaan toteutettu tekoälyllä (videokuva, äänet, tekstitykset).
	Sisältöä osittain muokattu tekoälyllä Osia sisältökokonaisuudesta on toteutettu tekoälyllä. Sisällössä on ihmisen muokkaamaa tai lisäämää materiaalia Esim. somepostauksen taustakuva on tekoälyllä tuotettu, mutta siihen on lisätty ihmisen tekemiä graafisia elementtejä.

Koonnut Eveliina Jäntti / KITT-hanke. Lähde: EU, HS, YLE

Generatiivisen tekoälyn palvelut kehittyvät jatkuvasti kohti avoimempaa toimintatapaa. Esimerkiksi Claude-mallin kehittänyt tekoäly-yhtiö Anthropic tutkii vesileimausteknologioita, jotka jättävät näkymättömän vesileiman tai tiedostoihin liittyviä metatietoja. Google on myös aikaisemmin kehittänyt oman SynthID –vesileimaustekniikan, jolla se pystyy merkitsemään ja tunnistamaan Googlen työkaluilla tuotettua tekoälysisältöä.

Läpinäkyvyys tekoälysisällön käytöstä on keino rakentaa luottamusta digitaaliseen sisältöön. Tekoälyllä tuotetun tai muokatun sisällön merkitseminen auttaa yleisöä ymmärtämään paremmin sisällön luonnetta ja taustaa sekä tukee vastuullista toimintatapaa viestimisessä.

Tutustu laajemmin EU:n tekoälyllä tuotetun ja muokatun kuvakkeiden käyttöön sekä lataa kuvakkeet kuvatiedostona itsellesi: [Tekoälyllä tuotetun sisällön merkitsemistä koskevat EU:n kuvakkeet | Shaping Europe's digital future](#)

Lisää EU:n tekoälyllä tuotetun sisällön avoimuusvelvoitteista: [Ohjeet tiettyjen tekoälyjärjestelmien tarjoajien ja käyttöönottajien avoimuusvelvoitteista | Euroopan digitaalisen tulevaisuuden muokkaaminen](#)

Linkkejä:

[Tekoälyllä tuotetun sisällön merkitsemistä koskevat EU:n kuvakkeet | Shaping Europe's digital future](#)

[Ohjeet tiettyjen tekoälyjärjestelmien tarjoajien ja käyttöönottajien avoimuusvelvoitteista | Euroopan digitaalisen tulevaisuuden muokkaaminen](#)

[Tekoälykuviin tulee merkinnät, joiden puuttumisesta voi vihjata valvojalle | HS.fi](#)

[Claude-tekoälymalli alkaa merkitä tekstit vesileimalla – leimat eivät ole täysin aukottomia | Ulkomaat | Yle](#)

[Tekoälysisältö on jatkossa pakko merkitä – tältä näyttävät uudet, viralliset kuvakkeet | Kulttuuri | Yle](#)

[Tekoälysisältö on nyt pakko merkitä – ohje sisällöntekijälle | AI Suomi](#)